

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 25.8.2014
COM(2014) 531 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ**

**Σχετικά με τις δραστηριότητες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Έρευνας και την
υλοποίηση των στόχων που καθορίζονται στο ειδικό πρόγραμμα «Ιδέες» του 2013**

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

Σχετικά με τις δραστηριότητες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Έρευνας και την υλοποίηση των στόχων που καθορίζονται στο ειδικό πρόγραμμα «Ιδέες» του 2013

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ

Η κύρια αποστολή του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Έρευνας (ΕΣΕ), που έχει συσταθεί με την απόφαση 2007/134/ΕΚ της Επιτροπής¹, είναι η εφαρμογή του ειδικού προγράμματος «Ιδέες», συνολικού προϋπολογισμού 7,51 δισ. ευρώ.

Το ΕΣΕ είναι ανεξάρτητο Επιστημονικό Συμβούλιο επικουρούμενο από ειδική εκτελεστική δομή, τον Εκτελεστικό Οργανισμό του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Έρευνας (ERCEA), που ιδρύθηκε σύμφωνα με το γενικό καθεστώς των εκτελεστικών οργανισμών². Το 2008, η Επιτροπή ανέθεσε στον ERCEA την ευθύνη για την υλοποίηση του προγράμματος «Ιδέες» και την υποστήριξη του Επιστημονικού Συμβουλίου, και τον Ιούλιο του 2009 ο ERCEA κατέστη αυτοτελής.

Σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 4 και το παράρτημα I της απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με το ειδικό πρόγραμμα «Ιδέες», στην παρούσα ετήσια έκθεση της Επιτροπής, η οποία καταρτίστηκε σε συνεργασία με το Επιστημονικό Συμβούλιο του ΕΣΕ και με τον Εκτελεστικό Οργανισμό του ΕΣΕ, παρουσιάζεται η αξιολόγηση από την Επιτροπή σχετικά με τις δραστηριότητες του ΕΣΕ και την επίτευξη των στόχων του το 2013. Την παρούσα έκθεση συμπληρώνει έκθεση του Επιστημονικού Συμβουλίου σχετικά με την επιστημονική υλοποίηση και τα επιτεύγματα του προγράμματος κατά τη διάρκεια του έτους 2013³.

2 ΘΕΜΑΤΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

Το Επιστημονικό Συμβούλιο είναι αρμόδιο για τη χάραξη της επιστημονικής στρατηγικής του ΕΣΕ, μεταξύ άλλων για τη θέσπιση του σημαντικότερου εγγράφου στρατηγικής του ΕΣΕ, του ετήσιου προγράμματος εργασιών «Ιδέες».

2.1 Είδη δράσεων

Δύο τύποι επιχορηγήσεων αποτελούν τον πυρήνα του προγράμματος εργασιών «Ιδέες»:

Επιχορηγήσεις εκκίνησης, για τη στήριξη των ερευνητών στην αρχική φάση της σταδιοδρομίας τους, με σκοπό τη δημιουργία εργασιακών συνθηκών που θα τους βοηθήσουν να καταστούν ανεξάρτητοι επικεφαλής έρευνας.

Επιχορηγήσεις προηγμένης έρευνας, για τη στήριξη διακεκριμένων και καθιερωμένων επικεφαλής έρευνας, με τη διάθεση των αναγκαίων πόρων που θα τους δώσουν τη δυνατότητα να συνεχίσουν να εργάζονται με τις ομάδες τους για νέα επιστημονικά επιτεύγματα στους ερευνητικούς τους τομείς.

¹ ΕΕ L 57 της 24.02.2007, σ. 14.

² 2008/37/ΕΚ: Απόφαση της Επιτροπής, της 14ης Δεκεμβρίου 2007, σχετικά με την ίδρυση του Εκτελεστικού Οργανισμού του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Έρευνας για τη διαχείριση του ειδικού κοινοτικού προγράμματος «Ιδέες» στον τομέα της έρευνας αιχμής κατ' εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 58/2003 του Συμβουλίου (ΕΕ L 9 της 12.1.2008, σ. 15).

³ erc.europa.eu/sites/default/files/publication/files/erc_annual_report_2013.pdf

Το 2012, το Επιστημονικό Συμβούλιο εισήγαγε, σε διετή πιλοτική βάση, τις *επιχορηγήσεις συνέργειας*, με αποδέκτες μικρές ομάδες κύριων ερευνητών και τις ομάδες τους. Οι επιχορηγήσεις συνέργειας δεν έχουν ως στόχο κοινοπραξίες αλλά μεμονωμένους ερευνητές, των οποίων οι αλληλοσυμπληρούμενες δεξιότητες, γνώσεις και πόροι καθιστούν δυνατή την από κοινού αντιμετώπιση προβλημάτων έρευνας αιχμής, επιτυγχάνοντας καλύτερα αποτελέσματα από αυτά που θα μπορούσε να επιτύχει ο κάθε ερευνητής μόνος του. Για τις επιχορηγήσεις συνέργειας εφαρμόζεται η αυστηρή προσέγγιση του ΕΣΕ με αποκλειστικό κριτήριο την αριστεία, και προτάσεις για αυτές είναι αποδεκτές από όλους τους τομείς της επιστήμης και της ακαδημαϊκής γνώσης.

Στους δικαιούχους επιχορηγήσεων του ΕΣΕ προσφέρεται, ως πρόσθετη δυνατότητα χρηματοδότησης, – η *επικύρωση της ιδέας (Proof of Concept)* – για να αποδείξουν το καινοτομικό δυναμικό ιδεών που προέρχονται από σχέδιά τους τα οποία χρηματοδοτούνται από το ΕΣΕ. Στόχος της επιχορήγησης αυτής είναι να καλύψει κενό χρηματοδότησης στα πρώτα στάδια μιας καινοτομίας.

2.2 Πρόγραμμα εργασιών του 2013 για το ειδικό πρόγραμμα «Ιδέες»

Το πρόγραμμα εργασιών του 2013 για το ειδικό πρόγραμμα «Ιδέες» καταρτίστηκε από το Επιστημονικό Συμβούλιο στις 12 Μαρτίου 2012 και στη συνέχεια εγκρίθηκε από την Επιτροπή στις 9 Ιουλίου 2012⁴.

Το 2013, για να αντιμετωπιστεί ο ταχέως αυξανόμενος αριθμός αιτήσεων, το καθεστώς επιχορηγήσεων εκκίνησης υποδιαιρέθηκε σε δύο ξεχωριστές προσκλήσεις, για «αρχάριους» και για «έμπειρους». Με τις επιχορηγήσεις εδραίωσης υποστηρίζονται οι ερευνητές που βρίσκονται ακόμη στην αρχική φάση της σταδιοδρομίας τους (7-12 έτη μετά την απονομή του διδακτορικού διπλώματος) και πολύ συχνά εργάζονται ήδη με τη δική τους ομάδα, ενώ οι «αρχάριοι» βρίσκονται σε προγενέστερο στάδιο (2-7 έτη μετά την απονομή του διδακτορικού διπλώματος) στην πορεία τους προς την ερευνητική ανεξαρτησία.

Επιπλέον, το Επιστημονικό Συμβούλιο επισημοποιεί την προσέγγισή του σχετικά με τα επιστημονικά παραπτώματα.

2.3 Μεθοδολογία εξέτασης από ομότιμους κριτές

Η αξιολόγηση από το ΕΣΕ γίνεται με βασίζεται σε δομή από επιτροπές εξέτασης από ομότιμους κριτές υψηλού επιπέδου, τα μέλη των οποίων επιλέγονται από το Επιστημονικό Συμβούλιο. Πρόκειται για επιστήμονες, μηχανικούς και εκπροσώπους του ακαδημαϊκού χώρου, τόσο εντός όσο και εκτός ΕΕ. Αυτές οι επιτροπές καλύπτουν όλους τους ερευνητικούς κλάδους και οργανώνονται εντός πλαισίου που υποδιαιρείται σε τρία κύρια ερευνητικά πεδία: φυσικές επιστήμες και μηχανική, βιοεπιστήμες και κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες. Όπως και στις προηγούμενες προσκλήσεις, ο αριθμός των επιτροπών ήταν 25 για όλες τις επιχορηγήσεις εκκίνησης, εδραίωσης και προηγμένης έρευνας. Οι προτάσεις για επικύρωση ιδέας αξιολογήθηκαν από ειδική ομάδα ομότιμων κριτών οι οποίοι εργάστηκαν εξ αποστάσεως. Οι εμπειρογνώμονες αυτοί επιλέχθηκαν με κριτήριο την εξοικειώσή τους με τη διαδικασία υποβολής έργων για την προσέγγιση στην αγορά ή για την εκπλήρωση κοινωνικών αναγκών. Οι επιχορηγήσεις συνέργειας αξιολογήθηκαν από πέντε διαφορετικές

⁴ Ε(2012)4562 της 9/7/2012, δεν έχει δημοσιευθεί.

επιτροπές, με διαδικασία αξιολόγησης δύο σταδίων που σχεδιάστηκε ειδικά για τον σκοπό αυτό.

3. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Ο επιχειρησιακός προϋπολογισμός που διαχειρίστηκε ο Εκτελεστικός Οργανισμός του ΕΣΕ το 2013 ήταν μεγαλύτερος από ποτέ. Οι πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων ανήλθαν σε 1,8 δισ. ευρώ και οι πιστώσεις πληρωμών σε 1,1 δισ. ευρώ. Τόσο οι πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων όσο και οι πιστώσεις πληρωμών αναλώθηκαν πλήρως έως το τέλος του 2013.

3.1 Επιχορηγήσεις

Από το πρόγραμμα εργασιών του 2008, οι προσκλήσεις του ΕΣΕ περιλαμβάνουν, αφενός, διαδικασία υποβολής αιτήσεων ενός σταδίου, κατά το οποίο οι υποψήφιοι πρέπει να υποβάλουν την πλήρη πρότασή τους, και, αφετέρου, αξιολόγηση σε δύο στάδια.

Οι επιχορηγήσεις χορηγούνται στις καλύτερες προτάσεις ανάλογα με τον διαθέσιμο προϋπολογισμό. Η προσφορά γίνεται βάσει της ίδιας της πρότασης και της χρηματοδότησης που προτείνεται από την αξιολόγηση των ομότιμων κριτών.

3.1.1 Επιχορηγήσεις Εκκίνησης ΕΣΕ για το 2013

Η πρόσκληση για επιχορηγήσεις εκκίνησης ΕΣΕ το 2013 δημοσιεύθηκε τον Ιούλιο του 2012 με ενδεικτικό προϋπολογισμό 398 εκατ. ευρώ. Συνολικά, κατατέθηκαν 3 329 προτάσεις, οι οποίες χωρίζονται ανά κλάδο ως εξής: 1 486 προτάσεις στις φυσικές επιστήμες και στη μηχανική (45 %), 1 073 στις βιοεπιστήμες (32 %) και 770 (23 %) στις κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες. Συνολικά, επιλέχθηκαν 300 προτάσεις για χρηματοδότηση (στοιχεία Δεκεμβρίου 2013). Χορηγήθηκαν περισσότερα από 430 εκατ. ευρώ, με συνολική μέση επιχορήγηση ύψους περίπου 1,5 εκατ. ευρώ.

3.1.2 Επιχορηγήσεις Εδραίωσης ΕΣΕ για το 2013

Η πρόσκληση για επιχορηγήσεις εδραίωσης ΕΣΕ το 2013 δημοσιεύθηκε τον Νοέμβριο του 2012 με ενδεικτικό προϋπολογισμό 523 εκατ. ευρώ. Συνολικά, κατατέθηκαν 3 673 προτάσεις, οι οποίες χωρίζονται ανά κλάδο ως εξής: 1 668 προτάσεις στις φυσικές επιστήμες και στη μηχανική (45 %), 1 203 στις βιοεπιστήμες (33 %) και 802 (22 %) στις κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες. Συνολικά, επιλέχθηκαν 312 προτάσεις για χρηματοδότηση (στοιχεία Δεκεμβρίου 2013). Χορηγήθηκαν περισσότερα από 590 εκατ. ευρώ, με συνολική μέση επιχορήγηση ύψους περίπου 1,9 εκατ. ευρώ.

3.1.3 Επιχορηγήσεις Προηγμένης Έρευνας ΕΣΕ για το 2013

Η πρόσκληση για επιχορηγήσεις προηγμένης έρευνας ΕΣΕ το 2013 δημοσιεύθηκε τον Ιούλιο του 2012 με ενδεικτικό προϋπολογισμό 662 εκατ. ευρώ. Συνολικά κατατέθηκαν 2 408 προτάσεις, οι οποίες κατανέμονται ανά κλάδο ως εξής: 1 053 προτάσεις στις φυσικές επιστήμες και τη μηχανική (44 %), 788 στις βιοεπιστήμες (33 %) και 567 στις κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες (23 %). Η διαδικασία αξιολόγησης είχε ως αποτέλεσμα την επιλογή συνολικά 289 προτάσεων για χρηματοδότηση (στοιχεία Δεκεμβρίου 2013), συνολικού ύψους περίπου 670 εκατ. ευρώ, και συνολικό μέσο ποσό επιχορήγησης ύψους περίπου 2,4 εκατ. ευρώ.

3.1.4 Επικύρωση ιδέας ΕΣΕ για το 2013

Η πρόσκληση για προτάσεις επικύρωσης ιδέας ΕΣΕ το 2013 δημοσιεύθηκε τον Ιανουάριο του 2013, με πρώτη προθεσμία στις 24 Απριλίου και δεύτερη στις 3 Οκτωβρίου και προϋπολογισμό ύψους 10 εκατ. ευρώ, το ήμισυ περίπου ανά προθεσμία. Συνολικά κατατέθηκαν 145 προτάσεις εντός της πρώτης προθεσμίας και 147 εντός της δεύτερης. Η διαδικασία αξιολόγησης είχε ως αποτέλεσμα την επιλογή συνολικά 33 προτάσεων για χρηματοδότηση κατά την πρώτη προθεσμία και 34 κατά τη δεύτερη.

3.1.5 Επιχορηγήσεις Συνέργειας ΕΣΕ για το 2013

Στο πλαίσιο των προγραμμάτων εργασιών του 2012 και του 2013, το Επιστημονικό Συμβούλιο του ΕΣΕ ξεκίνησε σε πιλοτική βάση τη νέα δυνατότητα χρηματοδότησης, την επιχορήγηση συνέργειας ΕΣΕ. Ο αριθμός των αιτήσεων που υποβλήθηκαν μετά τη δεύτερη πρόσκληση για επιχορηγήσεις συνέργειας (το 2013) ήταν 449, δηλαδή μειώθηκε σε σύγκριση με τις περισσότερες των 700 αιτήσεων το 2012. Δεκατρία σχέδια συνέργειας, επιλέχθηκαν για χρηματοδότηση το 2013. Δεδομένου ότι κάθε έργο επιχορήγησης συνέργειας περιλαμβάνει από δύο έως τέσσερις κύριους ερευνητές, με τις εν λόγω 13 επιχορηγήσεις ενισχύονται 45 εξέχοντες ερευνητές. Εννέα από τις δεκατρείς προτάσεις που επιλέχθηκαν είχαν υποβληθεί εκ νέου, μετά την πρόσκληση για επιχορηγήσεις συνέργειας του 2012. Ο συνολικός προϋπολογισμός που διατέθηκε για την πρόσκληση για επιχορηγήσεις συνέργειας το 2013 ήταν 150 εκατ. ευρώ.

3.2 Η συνεργασία ΕΣΕ και NSF

Μετά την υπογραφή, στις 13 Ιουλίου 2012, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Εθνικό Ίδρυμα Επιστημών (NSF) των ΗΠΑ, «εκτελεστικής ρύθμισης» μεταξύ του ΕΣΕ και του NSF, ελήφθησαν περαιτέρω μέτρα ώστε να καταστεί δυνατό κορυφαία ταλέντα, που έχουν τη βάση τους στις ΗΠΑ και έχουν προεπιλεγεί από το NSF, να διαμείνουν για μικρό χρονικό διάστημα – μεταξύ 6 και 12 μηνών – στην Ευρώπη, ως μέλη των ομάδων επιχορηγούμενων του ΕΣΕ. Η πρωτοβουλία στοχεύει στη σύνδεση ερευνητών με κοινό αντικείμενο ενδιαφέροντος και συμπληρωματικές ικανότητες, στην προσπάθειά τους να διευρύνουν τα σύνορα της επιστήμης και να ενισχύσουν την επιστημονική και τεχνολογική συνεργασία μεταξύ των δύο ηπείρων. Η πρώτη εκδήλωση ενδιαφέροντος είχε ως αποτέλεσμα τον προγραμματισμό συμμετοχής 12 ερευνητών με βάση τις ΗΠΑ σε 12 επιχορηγήσεις ΕΣΕ ως μέλη των ομάδων, ενώ βρίσκεται σε εξέλιξη και δεύτερη πρόσκληση

Μια παρόμοια πρωτοβουλία, προς ενίσχυση των ευκαιριών για νέους κορεάτες επιστήμονες να έρθουν στην Ευρώπη και να συμμετάσχουν σε ερευνητικές ομάδες επιχορηγούμενων του ΕΣΕ, υπογράφηκε από το Υπουργείο Επιστημών, ΤΠΕ και Μελλοντικού Σχεδιασμού της Δημοκρατίας της Κορέας και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στις 8 Νοεμβρίου 2013.

3.3 Επιτροπή προγράμματος

Πέρα από τα επίσημα καθήκοντά της, η επιτροπή προγράμματος του ειδικού προγράμματος «Ιδέες» λειτουργεί ως σημαντικός διάυλος επικοινωνίας μεταξύ των κρατών μελών και των συνδεδεμένων χωρών στο 7ο ΠΠ, του Επιστημονικού Συμβουλίου, του γενικού γραμματέα του ΕΣΕ και της Επιτροπής. Το 2013, οι συνεδριάσεις της εν λόγω επιτροπής πραγματοποιήθηκαν στις 16 Απριλίου και στις 15 Οκτωβρίου.

3.4 Δεοντολογική εξέταση

Το 2013, τέσσερις προτάσεις που αφορούν την έρευνα σε ανθρώπινα εμβρυικά βλαστοκύτταρα θεωρήθηκαν αποδεκτές, μετά από τη δεοντολογική εξέταση και την κανονιστική επιτροπολογία. Προσφάτως θεωρήθηκαν αποδεκτές άλλες δύο προτάσεις, μετά από τη δεοντολογική εξέταση.

Όσον αφορά την παρακολούθηση των δεοντολογικών πτυχών σε τρέχουσες επιχορηγήσεις, στο πλαίσιο του συστήματος εσωτερικού ελέγχου εφαρμόζεται διαδικασία έγκρισης μέσω δεοντολογικής παρακολούθησης (Ethics Monitoring Clearance), η οποία εξασφαλίζει ότι η προτεινόμενη έρευνα συμμορφώνεται με τις δεοντολογικές αρχές που αναφέρονται στους κανόνες για την υποβολή. Το 2013 εκδόθηκαν περίπου 270 πιστοποιητικά έγκρισης μέσω δεοντολογικής παρακολούθησης.

3.5 Προσφυγή

Με 261 υποβληθείσες προσφυγές, ο αριθμός των προσφυγών ως ποσοστό επί των προτάσεων που υποβλήθηκαν το 2013 παρέμεινε σταθερός σε σύγκριση με το 2012 (περίπου 2,5 %). Μολονότι 2 προσφυγές έγιναν αποδεκτές το 2013, αυτό δεν υποδήλωσε συστημικές αδυναμίες της διαδικασίας αξιολόγησης.

3.6 Επικοινωνία

Το έτος 2013 σημειώθηκαν σημαντικές πρωτοβουλίες στο πλαίσιο του μελλοντικού προγράμματος «Ορίζων 2020», με στόχο την προβολή του ΕΣΕ στην Ευρώπη και πέραν αυτής. Το ΕΣΕ δημοσίευσε διάφορες ανακοινώσεις στον τύπο σχετικά με τις προσκλήσεις του, καθώς και πολλές περιπτώσεις που περιλάμβαναν έρευνα χρηματοδοτούμενη από το ΕΣΕ, οι οποίες κοινοποιήθηκαν όλες σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Ορισμένες εκδηλώσεις προσφέρονταν ιδιαίτερα για επικοινωνία και δημοσιότητα: η εορταστική εκδήλωση για τον 3 000ό επιχορηγούμενο του ΕΣΕ, το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ του Νταβός, η συνάντηση γνωστή ως «θερινό Νταβός» στην Κίνα και η κοινή επιστολή ΕΣΕ/Ευρωπαϊκής Στρογγυλής Τράπεζας Βιομηχάνων που στήριζε τον Ευρωπαϊκό προϋπολογισμό για την έρευνα. Τον Σεπτέμβριο, η λιθουανική προεδρία οργάνωσε διάσκεψη σχετικά με τα οφέλη των επενδύσεων στον τομέα των κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών στην Ευρώπη, με την ενεργό συμμετοχή του ΕΣΕ.

Η διεθνής εκστρατεία ευαισθητοποίησης, με τίτλο «Το ΕΣΕ παγκοσμιοποιείται» ("ERC goes Global"), υπό την αιγίδα του γενικού γραμματέα του ΕΣΕ, συνεχίστηκε στην Αργεντινή, τη Χιλή, το Μεξικό, την Ινδία, την Κίνα καθώς και στην Αυστραλία και τη Νέα Ζηλανδία, για την ενημέρωση των ερευνητών σχετικά με τη χρηματοδότηση του ΕΣΕ και για τη σφυρηλάτηση στενότερων δεσμών με βασικούς εκπροσώπους και ερευνητές από τα κορυφαία πανεπιστήμια στις εν λόγω χώρες.

Εκτός από αυτές τις επισκέψεις, το ΕΣΕ ήταν παρόν σε μεγάλα διεθνή επιστημονικά συνέδρια, σε εκδηλώσεις και εκθέσεις, καθώς και σε εκθέσεις και εργαστήρια σταδιοδρομίας: στον Ευρωπαϊκό Μήνα για τον Ανθρώπινο Εγκέφαλο (European Month of the Brain), στη συνάντηση των βραβευμένων με Νόμπελ στο Λιντάου, στο συνέδριο της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Γνωστικής Ψυχολογίας, στην Ένωση Ευρωπαίων Οικονομολόγων, στην Ένωση Ευρωπαίων Κοινωνιολόγων, στο Ευρωπαϊκό Τεχνολογικό Φόρουμ στο Alpbach, στη συνάντηση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Μοριακής Βιολογίας, στην ετήσια συνάντηση της Ακαδημίας Νέων της Ευρώπης, καθώς και στην ετήσια συνάντηση της Αμερικανικής

Ένωσης για την Πρόοδο της Επιστήμης (AAAS) που πραγματοποιήθηκε στη Βοστώνη τον Φεβρουάριο του 2013.

Τα εθνικά σημεία επαφής (ΕΣΕΠ), τα οποία υπάρχουν σε όλη την Ευρώπη και λειτουργούν ως συντελεστές διάδοσης της πληροφόρησης σε πιθανούς υποψήφιους, ενημερώνονταν συνεχώς για τις προσκλήσεις και τις εκδηλώσεις του ΕΣΕ, και με εξαμηνιαίες συναντήσεις που διοργανώθηκαν στις Βρυξέλλες (τον Ιούνιο και τον Νοέμβριο του 2013). Ως αποτέλεσμα της εκστρατείας «Το ΕΣΕ παγκοσμιοποιείται», το δίκτυο ΕΣΕΠ επεκτείνεται σταδιακά με εκπροσώπους των ενδιαφερόμενων τρίτων χωρών. Για πρώτη φορά διοργανώθηκε στις Βρυξέλλες ad hoc συνεδρίαση για τα ΕΣΕΠ που εδρεύουν εκτός του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας.

3.7 Παρακολούθηση, ανάλυση και αξιολόγηση του ειδικού προγράμματος «Ιδέες»

Στις 15 Ιανουαρίου 2013, το ΕΣΕ γιόρτασε τον 3 000^ο του επιχορηγούμενου. Από τη συνεχή παρακολούθηση του προγράμματος «Ιδέες» συνάχθηκαν τα ακόλουθα για το έτος 2013:

- Στους δικαιούχους επιχορήγησης του ΕΣΕ συγκαταλέγονται οκτώ νομπελίστες και τρεις κάτοχοι του βραβείου Fields. Συνολικά, 134 δικαιούχοι επιχορήγησης του ΕΣΕ έχουν λάβει άλλα διεθνούς κύρους επιστημονικά βραβεία και διακρίσεις.
- Μεταξύ 2008 και 2013 δημοσιεύτηκαν σε έγκριτα περιοδικά υψηλού κύρους πάνω από 20 000 άρθρα, στα οποία αναγνωρίζεται η χρηματοδότηση του ΕΣΕ.
- Κάθε δικαιούχος επιχορήγησης του ΕΣΕ απασχολεί κατά μέσο όρο έξι άλλους ερευνητές, συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό στην κατάρτιση μιας νέας γενιάς άριστων ερευνητών.
- Η ανάλυση σημαντικού δείγματος των έργων δείχνει ότι περίπου το ήμισυ όλων των μελών της ομάδας του ΕΣΕ είναι διαφορετικής εθνικότητας από τον κύριο ερευνητή του έργου τους. Επιπλέον, τα μέλη των ομάδων του ΕΣΕ εκπροσωπούνται από εθνικότητες όλων σχεδόν των χωρών του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (EXE) και άλλες 55 εθνικότητες εκτός του EXE. Αυτό καταδεικνύει ασφαλώς την έλξη που ασκεί το ΕΣΕ παγκοσμίως. Η ίδια ανάλυση δείχνει θετικά αριθμητικά στοιχεία όσον αφορά την ισορροπία των φύλων: Τρέχουσες εκτιμήσεις δείχνουν ότι περίπου 38% των μελών των ομάδων είναι γυναίκες, μεγαλύτερο ποσοστό από τον αριθμό των επιχορηγούμενων γυναικών (20%). Το ποσοστό των γυναικών μελών των ομάδων στις βιοεπιστήμες όσο και στις κοινωνικές επιστήμες και τις ανθρωπιστικές σπουδές αγγίζει ήδη το 50 % όλων των μελών των ομάδων (23 % στις φυσικές επιστήμες και τη μηχανική). Η πλειονότητά τους είναι μεταδιδακτορικοί ή διδακτορικοί φοιτητές που βρίσκονται στην αρχή της ερευνητικής τους σταδιοδρομίας. .
- Τον Ιούλιο του 2012, ο Εκτελεστικός Οργανισμός του ΕΣΕ συμπλήρωσε 3 χρόνια αυτόνομης ύπαρξης και υποβλήθηκε σε εξωτερική αξιολόγηση, η οποία περιέλαβε ανάλυση κόστους/οφέλους. Η έκθεση αξιολόγησης ολοκληρώθηκε το 2013 και διαβιβάστηκε στις 27 Ιανουαρίου 2014 στην

αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Συμβούλιο⁵) καθώς και στο Ελεγκτικό Συνέδριο⁶.

4 ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΈΡΕΥΝΑΣ

4.1 Το Επιστημονικό Συμβούλιο

Η σταδιακή ανανέωση των μελών του Επιστημονικού Συμβουλίου έλαβε χώρα κατά τους μήνες Φεβρουάριο και Απρίλιο 2013 και τα νέα μέλη ανακοινώθηκαν στην προηγούμενη ετήσια έκθεση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο⁷.

Το Επιστημονικό Συμβούλιο πραγματοποίησε πέντε συνεδριάσεις της ολομέλειας το 2013, εκ των οποίων τρεις στις Βρυξέλλες, μία στη Μπρατισλάβα (Σλοβακία) και μία στην Ουτρέχτη (Κάτω Χώρες). Τα μέλη του Επιστημονικού Συμβουλίου συναντήθηκαν επίσης σε ομάδες εργασίας που ασχολήθηκαν με ειδικότερα ζητήματα: καινοτομία και σχέσεις με τη βιομηχανία, ελεύθερη πρόσβαση, διεθνοποίηση και ισορροπία μεταξύ των δύο φύλων. Το 2013 ξεκίνησαν οι δραστηριότητες νέας ομάδας εργασίας σχετικά με τους βασικούς δείκτες επιδόσεων, στην οποία ανατέθηκε να καταρτίσει χάρτη πορείας για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση της επιτέλεσης της αποστολής του ΕΣΕ, όπως αυτή μπορεί να προσεγγιστεί μέσα από αυτά τα εργαλεία. Σύμφωνα με την πολιτική του ΕΣΕ σχετικά με τα επιστημονικά παραπτώματα, η οποία εγκρίθηκε από το Επιστημονικό Συμβούλιο τον Οκτώβριο του 2012, ο ΕΟΕΣΕ και η μόνιμη επιτροπή του Επιστημονικού Συμβουλίου για τις συγκρούσεις συμφερόντων, τα επιστημονικά παραπτώματα και τα δεοντολογικά ζητήματα ανέλυσαν 10 περιπτώσεις επιστημονικών παραπτωμάτων το 2013.

Η προετοιμασία των συνεδριάσεων της ολομέλειας του Επιστημονικού Συμβουλίου και των συναντήσεων των μελών του με τα ενδιαφερόμενα μέρη του ΕΣΕ γίνεται με την οργανωτική και διοικητική υποστήριξη του Εκτελεστικού Οργανισμού. Ο Οργανισμός παρέχει επίσης συμβουλές και αναλύσεις που διευκολύνουν το Επιστημονικό Συμβούλιο στην εκτέλεση των καθηκόντων του, όπως περιγράφεται στο παράρτημα 1 του ειδικού προγράμματος «Ιδέες», καθώς και υποστήριξη στις επιχειρησιακές δραστηριότητες των ομάδων εργασίας και των μόνιμων επιτροπών του.

Για την καλύτερη διασύνδεση με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τον Εκτελεστικό Οργανισμό, ο πρόεδρος και οι αντιπρόεδροι του Επιστημονικού Συμβουλίου, ο γενικός γραμματέας του ΕΣΕ και ο διευθυντής του Οργανισμού συνεδριάζουν τακτικά ως Διοικητικό Συμβούλιο του ΕΣΕ. Στις συνεδριάσεις αυτές είναι παρόντα και τα διευθυντικά στελέχη του Οργανισμού. Το Διοικητικό Συμβούλιο συνεδρίασε στις Βρυξέλλες 10 φορές το 2013, ιδίως για την προετοιμασία ή τη διασφάλιση της συνέχειας των συνεδριάσεων του επιστημονικού συμβουλίου.

4.2 Ο Εκτελεστικός Οργανισμός του ΕΣΕ

Από τον Ιούλιο του 2009, ο ΕΟΕΣΕ είναι υπεύθυνος για όλα τα θέματα διοικητικής διεκπεραίωσης και για την εκτέλεση του προγράμματος, όπως προβλέπεται στο πρόγραμμα εργασιών.

Οι δραστηριότητες του Οργανισμού τελούν υπό την επίβλεψη διευθύνουσας επιτροπής, η οποία διορίζεται από την Επιτροπή. Προεδρεύεται από τον Γενικό Διευθυντή της ΓΔ Έρευνας και Καινοτομίας και περιλαμβάνει ως εξωτερικά μέλη δύο μέλη του Επιστημονικού

⁵ Ares(2014) 181203

⁶ Ares(2014) 181052

⁷ COM(2013) 318 της 30.5.2013

Συμβουλίου. Το 2013, η διευθύνουσα επιτροπή συνεδρίασε τέσσερις φορές και εξέδωσε αποφάσεις που αφορούν το ετήσιο πρόγραμμα εργασιών, τον προϋπολογισμό και τους λογαριασμούς του Οργανισμού, καθώς και την οργανωτική δομή του.

4.2.1 Προσωπικό του Οργανισμού

Ο επιχειρησιακός προϋπολογισμός του 2013 προβλέπει την απασχόληση 100 έκτακτων υπαλλήλων, 281 συμβασιούχων υπαλλήλων και 8 αποσπασμένων εθνικών εμπειρογνομόνων, ήτοι συνολικά 389 υπαλλήλων. Στο τέλος Δεκεμβρίου 2013 ο Οργανισμός απασχολούσε συνολικά 379 υπαλλήλους: 99 έκτακτους υπαλλήλους, 270 συμβασιούχους υπαλλήλους και 10 αποσπασμένους εθνικούς εμπειρογνώμονες.

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία του Δεκεμβρίου 2013, το προσωπικό του Οργανισμού ήταν περίπου 35% άνδρες και 65% γυναίκες. Όσον αφορά την ισορροπία μεταξύ των φύλων σε επίπεδο προσωπικού υψηλής εξειδίκευσης (έκτακτοι και συμβασιούχοι υπάλληλοι στην ομάδα καθηκόντων IV), το 59 % των θέσεων καλύπτεται από γυναίκες. Στο τέλος του 2013 ο ΕΟΕΣΕ απασχολούσε υπηκόους από 25 κράτη μέλη της ΕΕ.

5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΣΕ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2020»

Το 2013, και για πρώτη φορά από την ίδρυσή του, το ΕΣΕ πραγματοποίησε τέσσερις μεγάλες προσκλήσεις εντός ενός έτους, με συνολικό προϋπολογισμό ύψους 1.8 δισεκατομμυρίων ευρώ και 900 επιχορηγήσεις σε ολόκληρη την Ευρώπη. Με πάνω από 4000 δικαιούχους μέχρι σήμερα και ολοένα αυξανόμενο αριθμό αιτούντων, το ΕΣΕ θέτει ήδη τις βάσεις για πολλές νέες ανακαλύψεις, γνώσεις και ιδέες. Κατά τα έξι έτη της λειτουργίας του έχει κερδίσει παγκόσμια φήμη και καθίσταται ταχέως το σημείο αναφοράς για την έρευνα αιχμής στην Ευρώπη.

Κατά το έτος 2013 σημειώθηκε επίσης η εδραίωση και η ολοκλήρωση του επόμενου πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου της ΕΕ, καθώς και η έγκριση του προγράμματος «Ορίζων 2020», του επόμενου προγράμματος πλαισίου για την έρευνα και την καινοτομία. Η αύξηση του προϋπολογισμού του ΕΣΕ αποτελεί αναγνώριση της επιτυχίας που σημείωσε το ΕΣΕ ως παράδειγμα ευρωπαϊκής ενοποίησης και επιβεβαιώνει τη θέση του στο παγκόσμιο τοπίο της έρευνας.

Όπως ανακοινώθηκε στην προηγούμενη ετήσια έκθεση, και σε συμμόρφωση με τις συστάσεις της ειδικής ομάδας του ΕΣΕ, που ενσωματώθηκαν στις προτάσεις της για το πρόγραμμα «Ορίζων 2020», η Επιτροπή σύστησε υψηλού επιπέδου ανεξάρτητη επιτροπή για την επιλογή του επόμενου προέδρου του ΕΣΕ⁸. Στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020», ο πρόεδρος του ΕΣΕ, ο οποίος θα αναλάβει επίσης τα καθήκοντα του γενικού γραμματέα του ΕΣΕ, θα έχει την έδρα του στις Βρυξέλλες και θα αφιερώνει τον περισσότερο χρόνο του στις δραστηριότητες του ΕΣΕ. Η επιτροπή επιλογής, υπό την προεδρία του Lord Sainsbury of Turville, κοινοποίησε το αποτέλεσμα των εργασιών της στην Επιτροπή τον Ιούλιο του 2013, οδηγώντας έτσι στο διορισμό του καθηγητή Jean-Pierre Bourguignon ως πρώτου προέδρου του ΕΣΕ στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020»⁹.

⁸ europa.eu/rapid/press-release_IP-12-1393_en.htm

⁹ europa.eu/rapid/press-release_IP-12-1393_en.htm

Το νομικό πλαίσιο του ΕΣΕ, στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020», θεσπίστηκε τον Δεκέμβριο του 2013 με την απόφαση 2013/C 373/09 της Επιτροπής¹⁰, με την οποία ανανεώθηκε επίσης η θητεία των μελών του Επιστημονικού Συμβουλίου και, παράλληλα, διορίστηκαν τρία νέα μέλη: ο καθηγητής Nils Christian STENSETH (Κέντρο για την οικολογική και εξελικτική σύνθεση, Πανεπιστήμιο του Όσλο), ο καθηγητής Martin STOKHOF (Τμήμα Φιλοσοφίας, Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο του Άμστερνταμ) και ο καθηγητής Michel WIEVIORKA (Ιδρυμα Ανθρωπιστικών Επιστημών, Σχολή Κοινωνικών Επιστημών, Παρίσι). Τέλος, η Επιτροπή ανανέωσε την εντολή του Εκτελεστικού Οργανισμού του ΕΣΕ, με την απόφαση 2013/779/ΕΕ¹¹.

¹⁰ ΕΕ C 373 της 20.12.2013, σ. 23.

¹¹ ΕΕ L 346 της 20.12.2013, σ. 58.